

MECHANIKA BUDOWLI – W04

**CHARAKTERYSTYKA GEOMETRYCZNA
PRZEKROJU – GŁÓWNE MOMENTY
BEZWŁADNOŚCI,
PROMIENIE BEZWŁADNOŚCI
i WSKAŹNIKI WYTRZYMAŁOŚCI**

OSIE ŚRODKOWE GŁÓWNE I GŁÓWNE MOMENTY BEZWŁADNOŚCI PRZEKROJU

Układ współrzędnych, względem którego osiowe momenty bezwładności przyjmują wartości ekstremalne (największą i najmniejszą) nazywamy **UKŁADEM OSI ŚRODKOWYCH GŁÓWNYCH**, a obliczone względem nich momenty bezwładności – **GŁÓWNYMI MOMENTAMI BEZWŁADNOŚCI**.

OSIE ŚRODKOWE GŁÓWNE I GŁÓWNE MOMENTY BEZWŁADNOŚCI PRZEKROJU

$$\tan 2\alpha = -\frac{2I_{xy}}{I_x - I_y}$$

gdzie:

I_x, I_y – momenty bezwładności całego przekroju względem osi x oraz y ,

I_{xy} – odśrodkowy moment bezwładności całego przekroju względem układu osi xy .

Dodatni kąt α będzie powodował obrót układu osi xy **przeciwnie do ruchu wskazówek zegara**, natomiast **ujemny – zgodnie z ruchem wskazówek zegara** (zgodnie z założeniami kartezjańskiego układu współrzędnych prostokątnych).

OSIE ŚRODKOWE GŁÓWNE I GŁÓWNE MOMENTY BEZWŁADNOŚCI PRZEKROJU

OSIAMI ŚRODKOWYMI GŁÓWNYMI BEZWŁADNOŚCI nazywamy osie przechodzące przez środek ciężkości danej figury, względem których odśrodkowy moment bezwładności równy jest zeru:

$$I_{1,2} = 0$$

Osie środkowe główne oznaczamy liczbami **1** i **2**, gdzie:

- 1 – oś główna, względem której moment bezwładności pola jest największy ($I_{\max}$),
- 2 – oś główna, względem której moment bezwładności pola jest najmniejszy ($I_{\min}$).

OSIE ŚRODKOWE GŁÓWNE I GŁÓWNE MOMENTY BEZWŁADNOŚCI PRZEKROJU

$$I_1 = I_{\max} = 0,5(I_x + I_y) + 0,5\sqrt{(I_x - I_y)^2 + 4I_{xy}^2}$$

$$I_2 = I_{\min} = 0,5(I_x + I_y) - 0,5\sqrt{(I_x - I_y)^2 + 4I_{xy}^2}$$

gdzie:

I_x, I_y – momenty bezwładności całego przekroju względem osi x oraz y ,

I_{xy} – odśrodkowy moment bezwładności całego przekroju względem układu osi xy .

PROMIENIE BEZWŁADNOŚCI I WSKAŹNIKI WYTRZYMAŁOŚCI PRZEKROJU

WSKAŹNIKIEM WYTRZYMAŁOŚCI przekroju względem osi nazywamy iloraz momentu bezwładności przekroju względem osi **głównej środkowej** oraz odległości skrajnych włókien przekroju od tej osi:

- wskaźnik wytrzymałości przekroju względem osi x:

$$W_x = \frac{I_x}{|y_{max}|}$$

- wskaźnik wytrzymałości przekroju względem osi y:

$$W_y = \frac{I_y}{|x_{max}|}$$

gdzie:

- I_x, I_y – momenty bezwładności przekroju względem osi **głównych środkowych**,

- $|x_{max}|, |y_{max}|$ - odległość skrajnych włókien przekroju odpowiednio od osi y i x.

Jednostką wskaźnika wytrzymałości jest **cm³**.

PROMIENIE BEZWŁADNOŚCI I WSKAŹNIKI WYTRZYMAŁOŚCI PRZEKROJU

PROMIENIEM BEZWŁADNOŚCI pola A względem osi nazywamy pierwiastek z ilorazu osiowego momentu bezwładności obliczonego względem danej osi oraz pola powierzchni A:

- promień bezwładności przekroju względem osi x:

$$i_x = \sqrt{\frac{I_x}{A}}$$

- promień bezwładności przekroju względem osi y:

$$i_y = \sqrt{\frac{I_y}{A}}$$

Jednostką promienia bezwładności jest **cm**.

